

Opravična št.:

Up-73/06

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2006:Up.73.06

Akt:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 394/2005 z dne 2. 11. 2005 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 301/2005 z dne 2. 2. 2005

Izrek:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 394/2005 z dne 2. 11. 2005 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 301/2005 z dne 2. 2. 2005 se ne sprejme, v delu, ki se nanaša na kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, pa se zavrže.

Evidenčni stavek:

Kršitve drugega odstavka 14. člena Ustave ni mogoče utemeljevati s sklicevanjem na domnevno boljši položaj pravnega prednika v denacionalizacijskem postopku, če bi se o predlogu za denacionalizacijo odločalo pred uveljavitvijo sprememb Zakona o denacionalizaciji (v nadaljevanju ZDen) v letu 1998, ker z izpodbijanima aktoma ni bilo odločeno o pravicah tega pravnega prednika. Za utemeljitev kršitve te določbe Ustave pa bi morala pritožnica izkazati, da bi bila sama v boljšem položaju, če bi o predlogu za denacionalizacijo bilo odločeno pred spremembami ZDen v letu 1998. Ker sta Višje in Vrhovno sodišče ob uporabi v pravu uveljavljenih metod razlage, pojasnila, zakaj pritožnica kot dedinja prvega dednega reda, ne more postati nadomestna upravičenka po 12. členu ZDen, v primeru, ko je pri njenem pravnem predniku obstajala ovira za vrnitev premoženja iz tretjega odstavka 9. člena ZDen, takim odločitvam ne moremo očitati samovolje in arbitrarnosti.

Geslo:

5.3.13.18 - Temeljne pravice - Državljsanske in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31) - Enakost orožij (22, 14).

5.2 - Temeljne pravice - Enakost (14.2).

1.5.51.2.2 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Nesprejem, ker očitno ni kršitve ustavnih pravic.

5.3.16 - Temeljne pravice - Državljsanske in politične pravice - Pravica do odškodnine za škodo, povzročeno s strani države (26).

5.3.13.13 - Temeljne pravice - Državljsanske in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31) - Neodvisnost (23).

5.3.13.14 - Temeljne pravice - Državljsanske in politične pravice - Procesna jamstva, pravica do obrambe in poštenega sojenja (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31) - Nepristranskost (23).

Pravna podlaga:

Člen 14.2, 22, 23.1, 26, Ustava [URS]

Člen 55.1.2, 55.2.1, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

Polno besedilo:

Up-73/06-6

24. 11. 2006

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe A. A. iz Ž., ki jo zastopa B. B., odvetnica v Z., na seji senata 7. novembra 2006 in v postopku po četrtem odstavku 55. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94)

sklenilo:

Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 394/2005 z dne 2. 11. 2005 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. II Cp 301/2005 z dne 2. 2. 2005 se ne sprejme, v delu, ki se nanaša na kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, pa se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Sodišče prve stopnje je z delnim sklepom odločilo, da je pritožnica (skupaj z bratom) upravičena do denacionalizacije očetovega zemljišča, ki je leta 1963 na podlagi kupoprodajne pogodbe in arondacijske odločbe prešlo v državno last. Štelo je, da je pritožnica upravičenka na podlagi 12. člena Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91 in nasl. - v nadaljevanju ZDen) ter da pri njej ni ovir iz tretjega odstavka 9. člena ZDen, zaradi katerih kot upravičenca za vrnitev te nepremičnine ni bilo mogoče upoštevati njenega očeta. Višje sodišče je po pritožbi Slovenske odškodninske družbe sklep sodišča prve stopnje spremenilo in predlog za denacionalizacijo zavrnilo. Zavrnitev je utemeljilo z navedbo, da odločitev nižjega sodišča temelji na napačni uporabi materialnega prava. Pri tem je navedlo, da pritožnica na podlagi 12. člena ZDen ne more biti (nadomestna) upravičenka, ker so pri njenem očetu bile podane ovire iz tretjega odstavka 9. člena ZDen. Ta določba izključuje iz denacionalizacije osebe, ki jim je bilo premoženje podržavljeno kot jugoslovanskim državljanom, pa so kasneje postali tuji državljani, če pravica do denacionalizacije ni priznana slovenskim državljanom v tej tuji državi. Sodišče je navedlo, da bi v primeru, ko bi dediči prvega dednega reda lahko na podlagi 12. člena ZDen uveljavljali pravico do denacionalizacije, kljub temu, da je pri njihovem pravnem predniku obstajala ovira iz tretjega odstavka 9. člena ZDen, zahteva po vzajemnosti izgubila pomen. Taka uporaba 12. člena ZDen pa naj bi pripeljala do neenakopravne uporabe določbe tretjega odstavka 9. člena ZDen, saj bi upravičenci, ki so v času odločanja še živi, kot tujci ne imeli pravice do denacionalizacije, v primeru smrti upravičenca pa bi ta pravica šla njihovim dedičem prvega dednega reda. Vrhovno sodišče je zavrnilo revizijo z enakimi utemeljitvami, s katerimi je utemeljilo zavrnitev predloga za denacionalizacijo nižje sodišče. Pri tem se je Vrhovno sodišče sklicevalo na v pravo uveljavljene metode razlage.

2. Pritožnica zatrjuje kršitev pravice do enakosti pred zakonom (drugi odstavek 14. člena Ustave) in pravice do enakega varstva pravic (22. člen Ustave), smiselno pa tudi kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (prvi odstavek 23. člena Ustave). Navaja tudi, da je bilo v postopku kršeno načelo pravne države, načelo prepovedi retroaktivne uporabe zakona, načelo zaupanja v pravo in načelo pravne varnosti. Do kršitve drugega odstavka 14. člena Ustave naj bi prišlo zato, ker je bilo o denacionalizacijskem predlogu odločene šele po uveljavitvi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 65/98 - v nadaljevanju ZDen-B), ki je z novim tretjim odstavkom 9. člena uvedel zahtevo vzajemnosti za upravičence, tuje državljane (ki so to postali po podržavljenju). To naj bi imelo za posledico, da njenemu očetu, niti njej, ni bil priznan status denacionalizacijskega upravičenca, kar jo postavlja v neenak položaj s tistimi, o katerih denacionalizacijskih zahtevkih in predlogih je bilo odločeno pred uveljavitvijo ZDen-B. Višjemu in Vrhovnemu sodišču očita kršitev pravice iz 22. člena Ustave z navedbo, da sta jo zaradi razlage ZDen-B v postopku neenako obravnavali v primerjavi z upravičenci, katerih postopki so bili končani pred navedeno zakonsko spremembo. Tej razlagi pritožnica očita, da je samovoljna in arbitrarna. Navaja tudi, da je odločanje (upravnih in) sodnih organov, ki so v tej denacionalizacijski zadevi odločali, preseglo razumen rok.

B.

3. Ustavno sodišče v skladu s prvim odstavkom 50. člena Zakona o Ustavnem sodišču (v nadaljevanju ZUstS) izpodbijane sodne odločbe preizkusi le glede vprašanja, ali so bile z njimi kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine. Zato ni preizkusilo pritožničnih trditev o kršenju posameznih ustavnih načel, saj navedena načela ne urejajo človekovih pravic ali temeljnih svoboščin.

4. Pritožnica se pri utemeljevanju kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave sklicuje na domnevno boljši položaj, ki bi ga dosegla v postopku njen oče in ona sama (priznan naj bi jima bil status denacionalizacijskega upravičenca), če bi sodišče o predlogu za denacionalizacijo odločilo še pred uveljavitvijo ZDen-B. Sklicevanje na očetov položaj (in status) v primeru te ustavne pritožbe ne more utemeljiti zatrjevane kršitve enakosti pred zakonom, saj so sodbe vseh treh sodišč odločale o tem, ali je pritožnica (skupaj z bratom) lahko upravičenka do denacionalizacije. Sama pritožnica pa ne izkazuje, da bi v primeru, ko bi sodišča odločala pred uveljavitvijo ZDen-B, pridobila status denacionalizacijske upravičenke. K temu je treba dodati, da so bila sodišča glede na (prehodno) določbo 27. člena ZDen-B pri odločanju v postopku, ki še ni bil pravnomočno končan, dolžna upoštevati ZDen-B.

5. Odločitev Višjega in Vrhovnega sodišča temelji na razlagi, da zaradi ovir iz tretjega odstavka 9. člena ZDen, ki so bile podane pri pravnem predniku pritožnice, tej na podlagi 12. člena ZDen ne gre status (nadomestne) denacionalizacijske upravičenke. Razlago sta sodišči utemeljili z metodami, ki so v pravo uveljavljene. Pri tem sta obe sodišči navedli, da bi drugačna razlaga izničila namen zakonodajalca, poleg tega pa bi za posledico imela vzpostavitev različnega položaja pri vračanju premoženja v primeru, ko je upravičenec, ki je postal tujec, še živ ob odločanju o denacionalizaciji (v tem primeru temu premoženje ne bi bilo vrnjeno), in v primeru, ko bi zaradi smrti take osebe premoženje bilo vrnjeno na podlagi 12. člena ZDen njegovim dedičem prvega dednega reda, ki so slovenski državljani. Taki razlagi ZDen-B ni mogoče očitati samovolje in arbitrarnosti, zato je očitek o kršitvi 22. člena Ustave neutemeljen.

6. S trditvijo, da je odločanje sodnih organov časovno preseglo razumne meje, pritožnica smiselno uveljavlja tudi kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja iz prvega odstavka 23. člena Ustave v že končanem sodnem postopku. Posamezniki imajo kljub ugotovljeni neskladnosti pravne

ureditve z Ustavo (odločba Ustavnega sodišča št. U-I-65/05 z dne 22. 9. 2005, Uradni list RS, št. 92/05 in OdlUS XIV, 72) do njene odprave v primeru morebitne kršitve obravnavane pravice v že končanem postopku na voljo možnost zahtevati povračilo škode po 26. členu Ustave. Ker pritožnica ni izkazala, da bi to sodno pot že izkoristila, ni podana procesna predpostavka iz prvega odstavka 51. člena ZUstS, po kateri se lahko ustavna pritožba vloži šele, ko so izčrpana vsa pravna sredstva. Zato je bilo treba ustavno pritožbo v tem delu zavreči.

7. Ker očitno ne gre za kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, kot jih zatrjuje pritožnica, Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo.

C.

8. Senat Ustavnega sodišča je sprejel ta sklep na podlagi druge alineje prvega odstavka ter prve alineje drugega odstavka 55. člena ZUstS in tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 98/03 – popr.) v sestavi: predsednica senata Milojka Modrijan ter člana dr. Janez Čebulj in Lojze Janko. Sklep je sprejel soglasno. Ker senat ustavne pritožbe ni sprejel, je bila zadeva v skladu z določbo četrtega odstavka 55. člena ZUstS predložena drugim sodnicam in sodnikom Ustavnega sodišča. Ker se za sprejem niso izrekli trije od njih, ustavna pritožba ni bila sprejeta v obravnavo.

Predsednica senata
Milojka Modrijan

Vrsta zadeve:
ustavna pritožba

Vrsta akta:
posamični akt

Vlagatelj:

Datum vloge:
23. 1. 2006

Datum odločitve:
24. 11. 2006

Vrsta odločitve:
sklep

Vrsta rešitve:
nesprejem ustavne pritožbe
zavrženje

Objava:

Dokument:
US26793